

Vnímání autority u mladých lidí

Senát Parlamentu ČR, 13. 4. 2026

doc. Michal Kaplánek, Th.D.

MOJE VÝCHOZÍ POZICE

- ***Salesián: z náboženských motivů jsem zasvětil svůj život pomoci mladým lidem***
- ***Vysokoškolský pedagog: snažím se vytvořit metodické předpoklady k tomu, aby výchovné instituce sledovaly integrální (holistický) rozvoj osobnosti dětí***

OBLAST ODBORNÉHO ZÁJMU

Přednostním předmětem mého odborného zájmu jsou adolescenti mimo školu (ve volném čase).

O kom budeme dnes mluvit?

- Děti ve věku 14-18 let (narození v rozmezí 2008-2012)

Teoretická východiska: autorita z hlediska sociologie a psychologie

Výzkumy na téma „autorita“ (z českých autorek: M. Heřmanová)

DOSPÍVAJÍCÍ A AUTORITA

Konstanty:

- mladí lidé potřebují autoritu, ale přitom se vůči ní vymezují (bouří)
- největší přirozenou autoritou (lidmi, kterým věří) jsou rodiče a blízcí lidé

Změny:

- formální autorita funguje tehdy, když je současně přirozenou autoritou
- přirozená autorita dnes: „férový kapitán“ – „empatická trenérka“
- vznikají „nové autority“: influencer není idol – je to „jeden z nás“

KOMU DĚTI DŮVĚŘUJÍ A PROČ?

- **CVVM: Údaje z celé populace (nejen děti!): nejvíce důvěřujeme svým nejbližším (96%), dost důvěřujeme státním institucím, které jsou tu „pro nás“ (policie, armáda); naproti tomu málo politickým stranám nebo církvím (20%)**
- **EUROBAROMETR 2025: 59% mladých lidí mezi 15-24 lety důvěřuje Evropské unii**
- **Dlouhodobé výsledky: zájem o dění a participace je větší na místní a regionální úrovni, menší na celostátní a mezinárodní úrovni.**

NEBEZPEČÍ

Na co si dávat pozor?

- *Riesman: Lonely Crown (Osamělý dav, 1950)*
- *Individuální radikalizace na základě působení online komunit (Zpráva MV ČR o extremismu za rok 2024)*
- *Sklony části mládeže fandit autoritářským politickým hnutím (Mužík, Šerek, 2025)*
- *80% dětí do 15 let používá sociální sítě, z toho velká část nelegálně (Policie ČR)*
- *Rodiče ztrácí kontrolu nad tím, jak děti zacházejí s internetem (TAČR, 2022)*

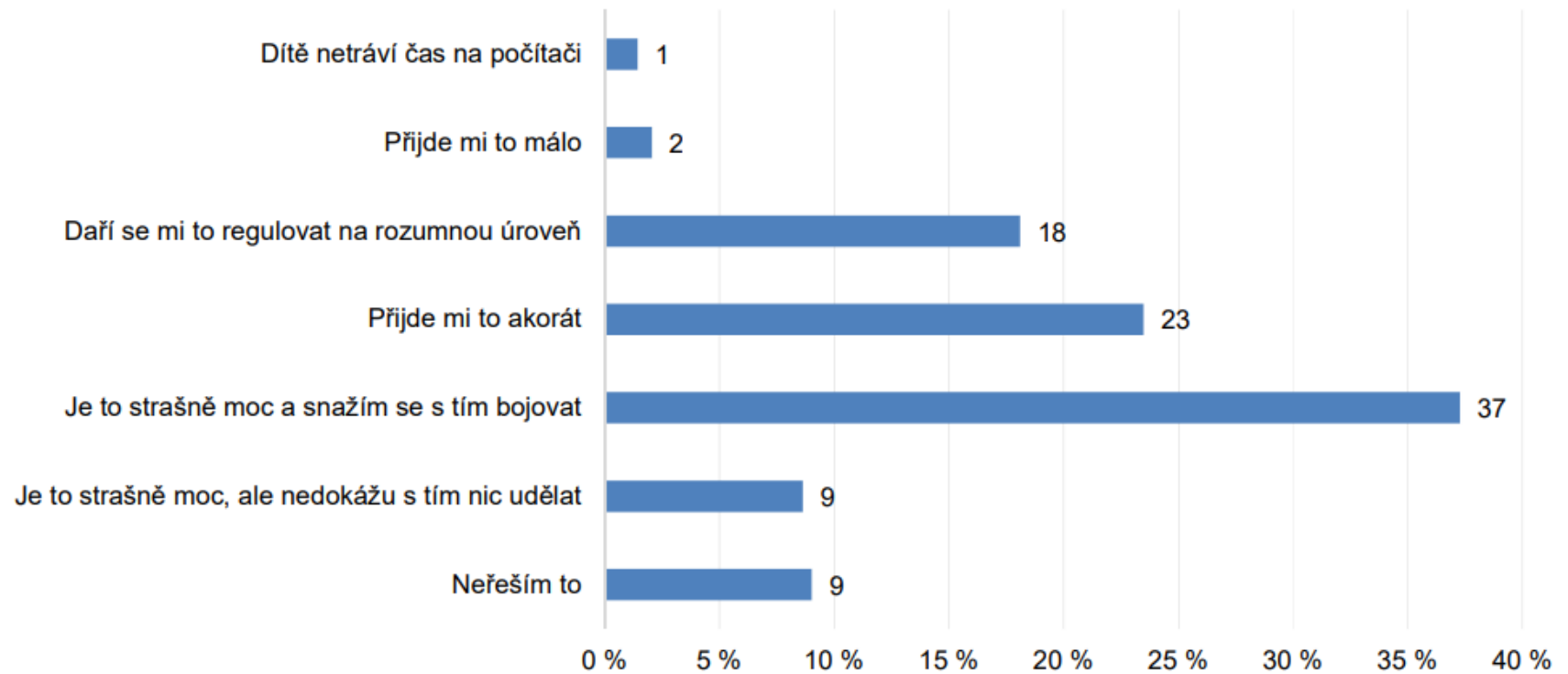
DĚTI A INTERNET

- ▶ ***V běžný všední den stráví na internetu:***
- ▶ ***1-2 hodiny volného času (mimo přípravu do školy) – 46%***
- ▶ ***3 a více hodin – 48%***
- ▶ ***Více času na mobilních zařízeních tráví děti s horším sociálním zázemím. Naproti tomu děti, které studují a zpravidla žijí v lepších podmínkách tráví na těchto zařízeních méně času***

RODIČE A JEJICH DĚTI NA INTERNETU

Graf 31: Jak vnímají rodiče čas, který dítě stráví u počítače, mobilu nebo tabletu – údaje v %

NÁVRHY ŘEŠENÍ

1) „Nové“ pojetí autority

- **Chajim Omer: Nová autorita (populární zejména v Izraeli a v západní Evropě)**
- **Psychoanalytická pedagogika (Helmuth Figdor)**
- **Podobné prvky – také v salesiánské pedagogice (Preventivní systém dona Boska)**

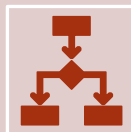
2) Posilování kritického myšlení v každodenním životě (Projekt TAČR č. TL0200387 "Prožívání volného času dětí staršího školního věku jako výzva pro pedagogiku")

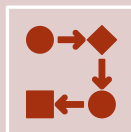
KRITICKÉ MYŠLENÍ V KAŽDODENNÍM ŽIVOTĚ

Kritické myšlení – kompetence k řešení problémů – cíl: kreativně a efektivně řešit problémy

Kritické myšlení v každodenním životě (v rozhodování o „životním čase“) – cíl: etické rozlišování (dobro – zlo, prospěšné – škodlivé, dočasné – dlouhodobé)

VOLNÝ ČAS JE „LABORATOŘÍ SVOBODNÉHO ROZHODOVÁNÍ“

KOMPAS NEBO VAŘEČKA?

„Modrá“ témata:

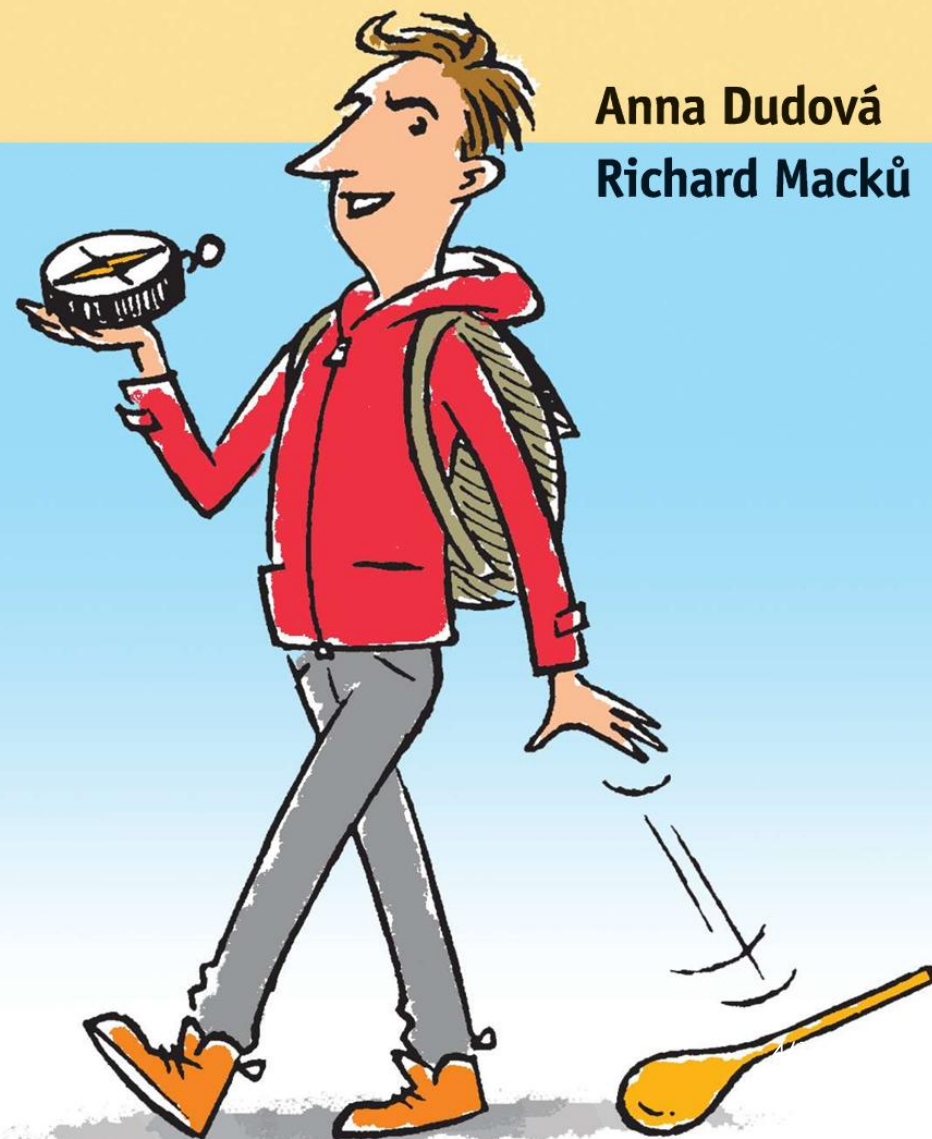
- poznávat sebe sama
- nebýt na to sám
- umět porozumět druhému
- meditace

„Žlutá“ témata:

- Diagnostikovat
- Analyzovat
- rozhodnout a vybrat
- reflektovat.

Kompas nebo vařečka?

Anna Dudová
Richard Macků

Děkuji za pozornost!